

ויהי לי שור וַחֲמֹר. אֹתָם שָׁנִי גֹזְרֵי דִין, שֶׁשֶׁשְׁשָׁנֵיהֶם מִתְחַבְּרִים יחד, לא מִתְחַבְּרִים אֶלָּא לְהַרְע לְעוֹלָם, וְלָכֵן כְּתוּב (דברים כב) לא תַחַרֵּשׁ בַּשּׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו.

צֵאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה - אֵלָיו הֵם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁהֵרֵג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, (שמות יב) בְּכוֹר בְּהֵמָה, (שם) בְּכוֹר הַשָּׂבִי, (שם יא) בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב צֵאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה. מִיָּד הֵיכָּה עָשׂוּ פּוֹחֵד וְיִצְאָ כְּנֻגְדוֹ, וּפְחָד הֵיכָּה לוֹ מִיַּעֲקֹב כְּמוֹ שֶׁהֵיכָּה לִיַּעֲקֹב מֵעָשׂוּ. רֵאִישׁ שְׁהֵיכָּה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ. עַד שְׁהֵיכָּה הוֹלֵךְ, שָׁמַע עַל לִסְטִים אֶחָד שְׁהֵיכָּה אוֹרֵב בְּדֶרֶךְ. פָּגַשׁ אוֹתוֹ אִישׁ אַחֵר, אָמַר לוֹ: מִמִּי אַתָּה? אָמַר לוֹ: אֲנִי מִלְּגִיזוֹן פְּלוֹנִי. אָמַר לוֹ: סָטָה לָךְ מִלְּפָנַי, שֶׁכָּל מִי שֶׁקָּרַב אֵלַי, אֲנִי מִבִּיא נַחֵשׁ אֶחָד שֶׁהוֹרֵג אוֹתוֹ. הֵלֶךְ אוֹתוֹ הָאִישׁ לְאוֹתוֹ הַלְּגִיזוֹן. אָמַר לוֹ: אִישׁ אֶחָד בָּא, וְכָל מִי שֶׁקָּרַב אֵלָיו, נוֹשֵׁף אוֹתוֹ נַחֵשׁ אֶחָד שֶׁהוּא מִבִּיא, וּמַתּ.

שָׁמַע אוֹתוֹ לְגִיזוֹן וּפְחָד. אָמַר: יִפֶּה שֶׁאַלֶּךְ עִמּוֹ וְאַתְּפִיס עִמּוֹ. עַד שֶׁרָאָה אוֹתוֹ הָאִישׁ, אָמַר: אוֹי וְאֲבוֹי שֶׁעֲכָשׁוּ יַהֲרֹג אוֹתוֹ הַלְּגִיזוֹן. הַתְּחִיל לְהַשְׁתַּחֲוֹת וְלִכְרַע כְּנֻגְדוֹ. אָמַר אוֹתוֹ לְגִיזוֹן: אֲלֵמָּלָה הֵיכָּה לוֹ בִּידוֹ נַחֵשׁ לְהַרְג, לֹא הֵיכָּה מִשְׁתַּחֲוֶה כָּל זֶה כְּנֻגְדִי. הַתְּחִיל הַלְּגִיזוֹן לְהַתְּנָאוֹת. אָמַר: הוֹאִיל וְכָל כֶּף פָּרַע לְנֻגְדִי, לֹא אֶהַרֵּג אוֹתוֹ.

כֶּךָ אָמַר יַעֲקֹב, עִם לְבֹן גֵּרְתִי וְאַחֵר עַד עֲתָה. עֲשָׂרִים שָׁנָה הִתְאַחַרְתִּי עִמּוֹ, וְאֲנִי מִבִּיא נַחֵשׁ לְהַרְג בְּנֵי אָדָם. שָׁמַע עָשׂוּ, אָמַר, אוֹי מִי יָקוּם לְפָנָיו, שֶׁעֲכָשׁוּ יַהֲרֹג

דְּלֹא סָלִיק בְּיַדִּי כְּלוּם. וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמֹר, אֵינּוֹן תְּרִין גֹּזְרֵי דִינִין, דְּכַד מִתְחַבְּרָן תְּרוּוֹיֵיהוּ כְּחֻדָּא, לָא מִתְחַבְּרָן אֶלָּא לְאַבְאָשָׁא עַלְמָא. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב, (דברים כב) לֹא תַחַרֵּשׁ בַּשּׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו.

צֵאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, אֵלָין אֵינּוֹן כְּתָרֵי תַתְּאִי דְקָטַל קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם (שמות יב)

בְּכוֹר בְּהֵמָה (שמות יב) בְּכוֹר הַשָּׂבִי (שמות יא) בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב צֵאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה. מִיָּד מְסַתְּפֵי הָוָה עָשׂוּ וְנִפְק לְקַדְמוֹתֶיהָ, וּדְחִילוֹ הָוָה לִיה מִיַּעֲקֹב כְּמָה דְהָוָה לִיה לִיַּעֲקֹב מֵעָשׂוּ.

לְבַר נֶשׁ דְּהָוָה אָזִיל בְּאַרְחָא, עַד דְּהָוָה אָזִיל שָׁמַע עַל חַד לִסְטִים דְּהָוָה כְּמִן בְּאַרְחָא, פָּגַע בֵּיה בַר נֶשׁ אַחֲרָא. אָמַר לִיה מִמָּאן אַנְתָּ, אָמַר לִיה מִפְּלוֹנִי לְגִיזוֹן אַנָּא, אָמַר לִיה סְטִי לָךְ מִגַּבְּאֵי דְכָל מָאן דְּקָרִיב בְּהָדָאי חַד חוּיָא אַנָּא מִיִּיתֵי וְקָטִיל לִיה. אָזִיל הֵהוּא בַר נֶשׁ לְהֵהוּא לְגִיזוֹן, אָמַר לִיה חַד בַר נֶשׁ אַתִּי וְכָל מָאן דִּי קָרִיב בְּהָדִיָּה נִשְׁכִּיָּה חַד חוּיָא דְהוּא מִיִּיתֵי (דף קסו ע"א) וּמִיִּית.

שָׁמַע הֵהוּא לְגִיזוֹן וּדְחִיל, אָמַר יָאוֹת דְּאָזִיל לְקַבְּלִיהָ וְאַתְּפִיס בְּהָדִיָּה. עַד דְּחֻמָּא לִיה הֵהוּא בַר נֶשׁ, אָמַר, וּוִי דְהַשְׁתָּא יִקְטְלִינִיהָ הֵהוּא לְגִיזוֹן. שְׂאֲרֵי סְגִיד וְכַרְע לְקַבְּלִיהָ. אָמַר הֵהוּא לְגִיזוֹן, אֲלֵמָּלָה הָוָה לִיה בִּידֵיהָ חוּיָא לְקָטְלָא, לֹא סְגִיד כּוּלֵי הָאֵי לְקַבְּלִי. שְׂאֲרֵי לְגִיזוֹנָאָה לְאַתְּנָאָה, אָמַר, הוֹאִיל וְכָל כֶּף פָּרַע לְקַבְּלִי לֹא אֶקְטְלִינִיהָ.

כֶּךָ אָמַר יַעֲקֹב עִם לְבֹן גֵּרְתִי וְאַחֵר עַד עֲתָה, עֲשָׂרִין שָׁנִין אַתְּאַחַרִּית עִמִּיהָ וְאַנָּא מִיִּיתֵי חוּיָא לְקָטְלָא בְּנֵי נֶשָׁא. שָׁמַע עָשׂוּ, אָמַר, וּוִי

מָאן יָקוּם קַמִּיהָ. דְּהַשְׁתָּא יִקְטְלִינִיהָ יַעֲקֹב בְּפוּמִיָּה, שְׂאֲרֵי נְפִיק

לְקַדְמוֹתֶיהָ לְאַתְפִּיסָא עֲמִיָּה.

בֵּינָן דְחָמָא לִיָּה מַה כְּתִיב וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֹר לוֹ, בֵּינָן דְקָרִיב בְּהַדְיָה שְׂאֵרֵי כְרַע וְסָגִיד לְקַבְלֶיהָ. הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. אָמַר עֲשׂוּ אֲלֹמְלָא כָּל כְּפָךְ הוּוּה עֲמִיָּה, לָא סָגִיד לְקַבְלֵי, שְׂאֵרֵי לְאַתְגָּאָה.

הָא חֲזִי, מַה כְּתִיב בְּבַלְעָם (במדבר כב) **וַיָּבֹא** אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם לִילָה. בְּלִבָּן פְּתִיב הַלְיָלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְּׁמֹר לָךְ פֶּן תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב וְגו'. פֶּן תְּדַבֵּר, פֶּן תַּעֲשֶׂה לְיַעֲקֹב רָעָה מִיַּבְעֵי לִיָּה. אֶלָּא לָבָן לָא רַדְף אֲבַתְרִיָּה דְיַעֲקֹב בְּחִילָא דְגוֹבְרִין לְאַגְחָא בֵּיהּ קָרְבָא. דְהָא חִילָא דְיַעֲקֹב וּבְנוֵי רַב מַנְיָה, אֶלָּא לְמַקְטִילִיהָ בְּפּוֹמִיָּה וּלְשִׁיצָאָה כְּלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב אַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי.

וּבְגִין כְּפָךְ, פֶּן תְּדַבֵּר, וְלָא כְתִיב פֶּן תַּעֲשֶׂה. וְכְתִיב יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת. מַנְיָן הוּוּה יַדַע דְיִכְלַתָּא הוּוּה בִידֵיהָ. אֶלָּא כְמָה דְאַתְמָר אֱלֹהֵי אַבִּיכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי וְגו'.

וְדָא הוּא סְהֵדוּתָא, דְפָקִיד קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַסְהָדָא. דְכְתִיב (דברים כו) **וְעִנִיתָ וְאָמַרְתָּ לְפָנַי יְיָ אֱלֹהֵיךָ אַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי וְגו'.** וְעִנִיתָ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות כ) **לֹא תַעֲנֶה בְרַעְף.** (דברים ט) **עֲנֶה בְּאַחִיו.**

כְּתִיב בֵּיהּ בְּבַלְעָם (במדבר כד) **וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת נַחְשִׁים, דְהִכִּי הוּא אַרְחִיָּה דְאִיהוּ הָהוּ מְנַחֵשׁ.** בְּלִבָּן פְּתִיב, (בראשית ל) **נַחֲשֵׁתִי, דְאַשְׁגַּח בְּחַרְשׁוֹי וּבְקַסְמוֹי בְּעַסְקָא דְיַעֲקֹב, וְכַד בַּעַא לְאוֹבְדָא לְיַעֲקֹב בְּנַחֲשָׁא וּבְחַרְשָׁא דִילִיָּה בַּעַא לְאוֹבְדֵיהָ, וְלָא שְׂבָקִיָּה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.**

אוֹתוֹ יַעֲקֹב בְּפִיּוֹ. הַתְחִיל לְצַאֵת כְּנִגְדוֹ לְהַתְפִּיֵס עִמּוֹ.

בֵּינָן שְׂרָאָה אוֹתוֹ מַה כְּתוּב? וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֹר לוֹ. בֵּינָן שְׂקָרַב אֵלָיו, הַתְחִיל לְכַרַע וְלִסְגֹד לְפָנָיו, זֶהוּ שְׂכָתוּב וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. אָמַר עֲשׂוּ, אֲלֹמְלָא כָּל כְּפָךְ הִיָּה עִמּוֹ, לֹא יִשְׁתַּחֲוּהוּ כְּנִגְדֵי. הַתְחִיל לְהַתְגָּאוֹת.

בָּא רָאָה מַה כְּתוּב בְּבַלְעָם, (במדבר כב) **וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם לִילָה.** בְּלִבָּן פְּתוּב (בראשית לא) **וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבָן הָאֲרָמִי בַחֲלוֹם הַלְיָלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְּׁמֹר לָךְ פֶּן תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב וְגו'.** פֶּן תְּדַבֵּר? פֶּן תַּעֲשֶׂה לְיַעֲקֹב רָעָה צְרִיף לְכַתֵּב! אֶלָּא לָבָן לֹא רַדְף אַחֲרַי יַעֲקֹב בְּכַח גְּבוּרִים לְעַרְףֵךְ בּוֹ קָרַב, שְׁתַּרְי חִיל יַעֲקֹב וּבְנָיו גְּדוֹל מְמַנּוּ, אֶלָּא לְהַרְגוֹ בְּפִיּוֹ וּלְהַשְׁמִידוֹ אֶת הַכֹּל. זֶהוּ שְׂכָתוּב אַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי.

וְלָבָן כְּתוּב פֶּן תְּדַבֵּר וְלֹא פֶּן תַּעֲשֶׂה. וְכְתוּב יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת. מַנְיָן הִיָּה יוֹדַע שְׂיִכְלַת הַיְתָה בִידּוֹ? אֶלָּא כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר אֱלֹהֵי אַבִּיכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי.

וְזוֹרֵי הַעֲדוּת שְׁצוּנָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲדֵי, שְׂכָתוּב (דברים כו) **וְעִנִיתָ וְאָמַרְתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיךָ אַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי וְגו'.** וְעִנִיתָ - כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שמות כ) **לֹא תַעֲנֶה בְרַעְף,** (דברים ט) **עֲנֶה בְּאַחִיו.**

כְּתוּב בְּבַלְעָם (במדבר כד) **וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת נַחְשִׁים,** שְׂכָף הוּא דְרַכּוֹ - שְׁהוּא הִיָּה מְנַחֵשׁ. בְּלִבָּן פְּתוּב (בראשית ל) **נַחֲשֵׁתִי, שְׁהַשְׁגִּיחַ בְּכַשְׁפּוֹ וּבְקַסְמוֹ בְּעַסְקָא שְׁל יַעֲקֹב, וּכְשִׁרְצָה לְהַאֲבִיד אֶת יַעֲקֹב בְּנַחֲשִׁים וּבְכַשׁוּפִים שְׁלוֹ, רָצָה לְאַבְדּוֹ, וְלֹא עֲזָבוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.**